

KENTSEL YEŞİL ALANLARDA TEKERLEKLİ SANDALYE KULLANICILARI İÇİN ENGELSİZ ROTA BELİRLENMESİ: ANTALYA ATATÜRK KÜLTÜR PARKI ÖRNEĞİ

Tahsin Yılmaz^{1*}, Rifat Olgun², Faik Şavklı², Büşra Öter¹

¹: Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 07070, Antalya.

²: Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 07070, Antalya.

Özet

Engelli bireyler yaşamın her alanında çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. En önemli sorunlardan biri de kentsel dış mekânlardaki hareket özgürlüğünü kısıtlayıcı uygulamalardır. Günlük yaşamda çok sayıda engelli kişi, dış mekân etkinliklerinden yardım almadan faydalanamamaktadır. Adil olmayan bu durumun önlenmesi, tasarım sürecinde engelli kişilerin de gereksinimlerinin göz önünde bulundurulmasıyla mümkündür.

Son yıllarda artan bilinç düzeyi ile birlikte tasarımda erişilebilirlik ön plana çıkmaya başlamıştır. Ancak belli noktalarda bu tasarımlar anlık çözümlerle geçiştirilmekte, bütüncül değerlendirilmemektedir. Bu uygulamalar bizlere noktasal çözümler sunarken, sistemin çalışmamasına neden olmaktadır.

Bu çalışmada tekerlekli sandalye kullanan engellilerin kent parklarını engelsiz olarak dolaşabilmeleri için rotalar oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Antalya Atatürk Kültür Parkı'nın hâlihazırdaki durumları incelenmiş ve problemlerli noktalar belirlenmiştir. Problemlerli alanlar için çeşitli çözüm önerileri geliştirilmiş ve engelsiz rotalar belirlenerek tablolar ile gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent Parkı, Erişilebilirlik, Tekerekli Sandalye, Engelsiz Rota, Peyzaj Mimarlığı.

DETERMINATION OF BARRIER-FREE ROUTES FOR WHELLCHAIR USER IN URBAN GREEN AREAS: A CASE OF ANTALYA ATATÜRK CULTURE PARK

Abstract

Disabled individuals have several problems in daily life. One of the most important problem they faced is barriers that hamper the free movement in outdoor places of cities. Most of the disabled individuals are not able to use outdoor facilities without help in daily life. The prevention of this unfair situation is possible by considering their special needs while designing process.

In recent years, by increasing the level of consciousness, barrier-free design has started to come into prominence. However, at certain points, these designs are circumlocutioned by instant solutions, not considered to be holistic. While these applications offer some solutions, also they cause the system to stop working.

In this study, determination of barrier-free routes for whellchair user in urban parks is aimed. At the end of the study the current situation of Antalya Atatürk Park is examined and problematical areas on site are determined. Several solutions are developed for these problematical areas and barrier-free routes are specified and presented by the charts.

Key Words: Urban Park, Accessibility, Whellchair, Barrier-free Route, Landscape Architecture.

* Yazışma yapılacak yazar: tahsin@akdeniz.edu.tr

Makale metni 23.06.2014 tarihinde dergiye ulaştırılmış, 03.07.2014 tarihinde basım kararı alınmıştır.

1. Giriş

Kentsel yeşil alanlar, sahip olduğu işlevler nedeniyle kent ve kentliler açısından çok önemli doğa parçalarıdır. Bununla beraber bu alanlar mekânsal yapılarına ve işlevsel özelliklerine bağlı olarak kent mekânında fiziksel ve sosyal çevre bakımından faydalar üreten fonksiyon alanları görevindedir (Ceylan, 2007). Bu nedenle kentsel açık yeşil alanlar birey ve toplumun bir arada bulunduğu, sosyalleştiği, çeşitli sosyal sınıf ve kültürden farklı özelliklere sahip insanların bir araya gelip, etkileşim içinde oldukları mekânlar konumundadır. Özellikle kamusal alanlar kentlerdeki toplum yapısının oluşumu sürecinde önemli rol oynamaktadır (Çetinkaya, 2013). Buna karşı endüstrileşme hareketleri ile hızla büyüyerek plansızlaşan kentler, insanların toplu yaşamlarını giderek zorlaştırmaktadır. Uygun olmayan kentsel tasarımlar, fiziksel açıdan herhangi bir engel taşımayan insanlar üzerinde bile çeşitli kayıplara neden olurken, engelli bireylerin yaşadıkları maddi ve manevi kayıpların etkisini daha da fazla artırmaktadır. Dünyada olduğu kadar ülkemizin de temel sorunlarının başında engelli birey ve ailelerinin durumları gelmektedir. Toplumun bir parçası olan engelliler, tüketici ve bakıma muhtaç insanlar olarak görülmelerinden dolayı sosyal hayatta engellerle karşılaşmalarının yanında, çevredeki fiziksel eksikliklerden kaynaklanan birçok engel ile de karşı karşıya kalmaktadır (Bekci, 2012).

Bu kapsamda geçmişten günümüze devam eden süreç içerisinde engellilere yönelik bazı haklar getirilmiştir. Çağlayan (2006) yapmış olduğu çalışmada, geçmiş dönemde engellilere yönelik yaklaşımların hangi boyutta olduğunu resmetmiştir: "Antik-Yunan döneminde, kurumlara yerleştirilerek toplumdan izole edilen ahlâkî/dinî temelli merhametle bakılan ve 'ikinci sınıf' insan muamelesi gören engelliler, herhangi bir sosyal hakka sahip değildir. Bu tür uygulamalar, zaman içinde, yardım kurumlarının kurulması ve daha sonra bunların ilk engelli örgütlerine dönüşmesiyle son bulmuştur". Sanayi Devrimi dönemine gelindiğinde, engelliler açısından yeni birtakım zorluklar söz konusu olmuş, engelli-yoksul insanlar kategorileştirilerek dramatik şartlarda yaşamaya zorlanmış ve bu insanların sayısı günden güne artmıştır. Yine bu dönemde, fabrikasyon üretim sistemi ve emeğin ücretlendirilmesi yükselmiş, engelliler üretime katkı sağlayabileceklerine rağmen; engel veya özürlerinden dolayı emek piyasasından dışlanmış ve marjinalleştirilmiştir (Özgökçeler ve Alper, 2010).

1950'li yıllar, engellilik olgusunun, uluslararası alanda daha yoğun bir biçimde "tartışılabilir" bir sorun haline gelmesine tanıklık etmiştir. I. ve II. Dünya Savaşları maddî-manevî değerler bakımından yıkımlara yol açmış ve mevcut olan engelli nüfusa milyonlarca engelli nüfusun eklenmesi neticesini doğurmuştur. Tüm bu olumsuzluklarına karşın, her iki Dünya Savaşı'nda toplumların genç insan gücünün cepheye sürülmesi ve cephe gerisinde üretimin devamı için ihtiyaç duyulan işgücü açığının engellilerle giderilmeye çalışılması, engellileri öne çıkartan ve önemini artıran önemli bir gelişme olmuştur. Bu bağlamda, yaşlı ve kadın nüfusa ek olarak, engelli nüfus savaş dönemi işgücü gereksinimini karşılayan önemli bir unsur olmuştur. Bu durum, engellilerin hangi işleri daha rahat yapabileceği konusunda önemli bir deneyim sağlamış; meslekî rehabilitasyon ile meslekî ve teknik eğitim ve bilimsel iş analizlerinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Savaşta engelli hâle gelen insanlarla, savaş karşıtı hareketlerin ittifakı ile oluşturulan kampanyalar, engelli hakları sorununu tüm modern toplumların önüne koymakta başarılı olmuştur. Ayrıca savaşın taraflarının çoğunluğunun gelişmiş ülkeler olması da engelliliği 'daha görünür' bir konuma getirmiş; artan engelli nüfusunun sağlık ve psikolojik yardıma taleplerinin artması ülkeleri bu konularda belirli düzenlemeler yapmaya yöneltmiştir. Böylece ABD, Fransa, İngiltere gibi gelişmiş ülkeler, engellilik meselesinin farkına varmaya başlamış ve uluslararası politikalarda ve özellikle Birleşmiş Milletler (UN) vasıtasıyla engelliliğin ekonomik ve sosyal yükümlülüğünü gidermek için birlikte çalışma ve bilinci yükseltmek için etkilerini kullanmışlardır. Engellilikle ilgili çalışmaların bir bakıma savaş dönemi şartlarının beslediği mecburiyet sonucu yürütüldüğü bu dönemde, gelişmiş ülkelerin katkıları ile Birleşmiş Milletler gündemine alınmıştır. Birleşmiş Milletler' in engellilere yönelik çalışmaları ilk dönemde engellilerin yaşam kalitelerini yükseltmeye yönelik olmuş, daha sonraki dönemlerde rehabilitasyon ve eğitim hizmetleri ağırlık kazanmıştır (Gökmen, 2007; Özgökçeler ve Alper, 2010).

Türkiye'de engelliler ile ilgili mevzuata bakıldığında; Osmanlı Devleti döneminde engellilerin yaşlılar evinde korunmaya alındığı görülmektedir. Cumhuriyet döneminde, Kasım 1923'te Cenevre Sözleşmesi'ne ilişkin Atatürk tarafından hazırlatılan raporda özürü çocuklardan da söz edilmiş; her çocuğun fiziksel ve ruhsal olarak doğal gelişebilmesi hususunun hakkı olduğu, zihinsel yetersizliği olan çocukların olanaklar ölçüsünde geliştirilmesi, çocuğun kendi hayatını kazanmaya yetenekli hale getirilmesi, her çeşit sömürüye karşı

korunması ve insan sevgisiyle eğitilmesi vurgulanmıştır. Engelli bireylere ilişkin hizmetler, 1950 yılına kadar sadece Sağlık Bakanlığı bünyesinde kalırken bu tarihten itibaren Milli Eğitim Bakanlığı da görev almıştır. 1996 yılında kurulan 'Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı' ile çalışmalar sorumlu bir kurum tarafından yürütülmeye başlanmıştır (Özdingiş, 2007). Özürlüler İdaresi Başkanlığı 2011 yılına kadar çalışmalarını sürdürmüş ve 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 08.06.2011 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulmasıyla Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır. 03.05.2013 tarihli ve 28636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6462 sayılı Kanunla adı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2014).

Engelli bireylerin topluma katılmalarının önündeki engellerin başında ulaşım, fiziksel çevre ve konut sorunu gelmektedir. Engellilerin içinde yaşadıkları fiziksel çevrenin tasarımı, engelli bireylerin sahip oldukları fiziksel işlev bozuklukları/yetersizlikleri ve bunun yol açtığı sınırlamalar nedeniyle büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle içinde yaşanan fiziksel çevrenin, o toplumun içinde yaşayan tüm bireylerinin düşünülerek tasarlanması gerekir. Fakat günümüzde yaşanan konuttan tüm kamusal yaşam alanlarına ve ulaşım araçlarına kadar birçok çevresel unsurun engellilerin özellikleri ve gereksinimleri dikkate alınarak tasarlanmadığı bir gerçektir. Yollar, kaldırımlar, kamu binaları, parklar ve bahçeler, okullar, içinde yaşanan konutlar, ulaşım araçları ve bunun gibi daha birçok fiziksel çevre unsuru, engellilerin topluma katılmasının önünde ciddi birer engel oluşturmaktadır. Böylece sahip olduğu engeli nedeniyle hareket yeteneği sınırlanmış insanların bu ve benzeri sebeplerle yaşadıkları sınırlama daha da pekişmektedir. Bunun anlamı hareket yeteneği sınırlanan bireyin toplumsal yaşamdan dışlanmasıdır. Oysa bütün bunlar, engellilerin topluma katılmasını, toplumla bütünleşmesini kolaylaştıracak bir biçimde tasarlanmalı ve geliştirilmelidir (Karataş, 2002).

Engelli bireylerin, sosyal hayattan dışlanmadan, toplumun bütünü ile bağımsız olarak sosyal gereksinimlerini karşılayabilmesi için kamusal kullanım alanlarından biri olan ve kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında önemli bir etken olan kent parklarından da yararlanabilmeleri gerekmektedir (Gökçe, 2012).

Son yıllarda artan bilinç düzeyi ile birlikte yapılan tasarımda erişilebilirlik ön plana çıkmaya başlamıştır. Fakat belli noktalarda yapılan bu tasarımlar anlık çözümlerle düşünülüp, bütüncül olarak değerlendirilmemektedir. Bu tarz tasarımlar ise kullanıcılara noktasal çözümler sunarken, sistemin çalışmamasına neden olmaktadır.

Bu çalışma kapsamında tekerlekli sandalye kullanan bireylerin, kent parklarını engelsiz bir şekilde dolaşabilmeleri için engelsiz rotalar oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Antalya Atatürk Kültür Parkı'nın hâlihazırdaki durumu incelenmiş ve tekerlekli sandalyenin park içerisindeki dolaşımını engelleyen unsurlar belirlenmiştir. Bu unsurlara karşı çözüm önerileri geliştirilmiş ve park içerisindeki dolaşımlarına yönelik alternatif rotalar belirlenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın ana materyalini Antalya Atatürk Kültür Parkı oluşturmaktadır. Çalışma konusuyla ve alanla ilgili literatürler (tezler, kitaplar, makaleler, projeler, çalışmalar, internet siteleri vb.), engelli bireyler için düzenlenmiş ulusal ve uluslararası standartlar incelenip, alanda belirlenen unsurların (girişler, rampalar, merdivenler, yürüme yolları, vb.) ölçümleri çalışmanın diğer materyallerini oluşturmaktadır.

Araştırma Materyalinin Tanıtımı: Antalya ilinin Muratpaşa ilçesine bağlı Meltem Mahallesi'nde yer alan Antalya Atatürk Kültür Parkı'nın doğusunda Tenis İhtisas Kulübü, batısında Dumlupınar Bulvarı, kuzeyinde Yüzüncü Yıl Bulvarı ve güneyinde Beachpark ve Akdeniz bulunmakta olup kent merkezinde yer almaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Atatürk Kültür Parkı uydu görüntüsü (Şavklı, 2012).

Antalya Atatürk Kültür Parkı Antalya'nın en büyük kent parkı konumundadır. Alanın projesi yarışma sonucu belirlenerek 1982 yılında Turizm Bakanlığı'nın onayı ile yürürlüğe girmiştir. Park, 1992 yılında uygulanmaya başlayan 800 dekarlık alanın 500 dekarı üzerine kurulmuş olup I. etabı bitirilerek 1997'de kullanıma açılmıştır (Saatçı, 2009). Çalışma alanı tam olarak falezlerin varyantla denize indiği kısımda, denizden 30 m'ye kadar yükselen traverten bir teras üzerine kurulmuş olmasından dolayı eşsiz bir konuma sahiptir. Çünkü Antalya kentinin üzerine kurulu olduğu ve 603 km²'lik alanı kaplayan düzlükler dünyanın en geniş tufa (traverten) platosunu oluşturmaktadır. Antalya Tufası, deniz seviyesinden itibaren kuzeye doğru basamaklı düzlükler (platolar) halinde gözlenmekte, birisi deniz altında olmak üzere 4 ana plato olarak sınıflandırılmaktadır (Dipova ve Yıldırım, 2005).

Araştırma için Antalya Atatürk Kültür Parkı'nın seçilmesinde en büyük etken, Antalya'nın en büyük kent parkı olması, kentin pek çok noktasından belirli ulaşım imkânları ile erişilebilir bir noktada bulunması, alanda bulunan Antalya Atatürk Kültür Merkezi Binası, birçok seminer, kongre, sergi, fuar gibi etkinliklerin yapıldığı Cam Piramit Sabancı Kongre ve Fuar Merkezi Binası, seyir terasları, çocuk oyun alanları, sergi-fuar alanı, çay bahçeleri gibi birçok etkinliğe ev sahipliği yapması ve diğer kent parkları yanında en çok tercih edilen park olmasıdır. En çok tercih edilen kent parkı olması nedeniyle farklı yaş gruplarından çok sayıda kullanıcıya hitap etmektedir. Bunun yanında en önemli seçim nedenlerinden birisi de birçok engelli standartlarının kullanımına yönelik park tasarım unsurlarını içermesidir (Gökçe, 2012).

Değerlendirme Yöntemleri: Araştırma üç aşamada yürütülmüştür. Birinci aşamada çalışma alanı ve çalışma konusuyla ilgili yayımlanmış kitap, tez, makale, bildiri gibi yazılı kaynaklar ve engellilere ilişkin internet siteleri araştırılarak literatürler toplanmış ve değerlendirilmiştir.

İkinci aşamada hali hazır durumu belirlemek amacıyla ölçümler yapılmıştır. Park içindeki dolaşımı sağlayan elemanların (alan ve bina girişleri, kaldırımlar, rampalar, eğimler, yürüyüş yolları, otoparklar, merdivenler, zemin kaplamaları vb.) ölçümleri yapılmıştır. Yapılan bu ölçümler Birleşmiş Milletler (United Nations) ve Türk Standartları ile karşılaştırılarak bir uygunluk analizi gerçekleştirilmiştir.

TSE'ye (Türk Standartları Enstitüsü) göre; rampaların tekerlekli iki sandalyelerinin iki yönlü geçişinin sağlanacağı şekilde minimum net geçiş genişliği 180 cm yapılmalıdır. 100 cm'den uzun ve yükseklikte 50 cm'den fazla bir farkı geçen rampalarda veya bir rampadan ikinci bir rampaya geçiş varsa en az 250 cm'lik düz dinlenme alanları yapılmalıdır. Rampa sahanlıkta yön değiştiriyorsa, tekerlekli sandalyeli engellinin manevrası için gerekli sahanlık alanı en az 150 cm x 150 cm olmalıdır (TS12576).

TS12576'ya göre yaya kaldırımıdaki yükseklik farklılıklarını, engellilerin zorlanmadan geçebilmesi gerekmektedir. Rampaları, tekerlekli sandalyeli ve bastonlu engellilerin de kullanacağı düşünülerek eğimler mümkün olduğu kadar rahat ve güvenli yapılmalıdır. Hiç bir şekilde %8 eğimden dik olmamalıdır. UN (United Nations) (2004)'a göre ise rampa eğimleri %12'ye kadar olabilir, ancak eğim arttıkça rampanın mesafesi azalmalıdır. Rampalarda %6 eğimde en fazla 8 metrelik bir mesafe geçilebilirken, %12 eğimde sadece 0.5 metre mesafe geçilebilmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Rampaların eğimi, uzunluğu ve yüksekliğine ilişkin önerilen değerler tablosu (UN, 2004)

Maksimum Eğim	Maksimum Uzunluk	Maksimum Yükselme
1:20 (%5)	-	-
1:16 (%6)	8.00 m	0.50 m
1:14 (%7)	5.00 m	0.35 m
1:12 (%8)	2.00 m	0.15 m
1:10 (%10)	1.25 m	0.12 m
1:8 (%12)	0.50 m	0.06 m

Yapılan gözlemler sonucunda Antalya Atatürk Kültür Parkı'nda 7 giriş belirlenmiştir. Bu girişler A, B, C, D, E, F, G girişleri olarak adlandırılmıştır. Park içerisindeki yaygın kullanımlar 14 başlık altında toplanarak, 1'den 14'e kadar numaralandırılmıştır (Şekil 2). Tekerlekli sandalyeler manuel ve akülü kullanım olarak iki ana sınıfta incelenmiştir. Manuel tekerlekli sandalye kullanımı da kendi içerisinde "tek başına kullanım" ve "bir başkasının yardımı ile kullanım" olarak iki alt başlığa ayrılmıştır.

Çalışmanın son aşamasında ise girişlerden kullanımlara giden rotaların manuel tekerlekli sandalyenin tek başına kullanımı halinde, manuel tekerlekli sandalyenin birinin yardımı ile kullanımı halinde ve akülü tekerlekli sandalyenin kullanımı halinde uygunlukları değerlendirilmiştir. Aynı zamanda bu rotalar en kısa yoldan ve alternatif yoldan olmak üzere iki farklı şekilde gruplandırılmıştır. Tabloda uygun olan rotalar yeşil renk ile uygun olmayan rotalar ise kırmızı renk ile boyanmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Antalya Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan alan girişleri, yürüyüş yolları, rampalar, merdivenler, otopark alanları, bina girişleri yapısal çevre standartları bakımından mevcut durumları ve engelli bireylerin parkları kullanımı ve kullanım sırasında karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik olarak yapılan alan çalışmalarının sonuçları doğrultusunda; manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan tek başına kullanımı (Tablo 1), manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan tek başına kullanımı (Tablo 2), manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan birisinin yardımı ile kullanımı (Tablo 3), manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan birisinin yardımı ile kullanımı (Tablo 4), akülü tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan tek başına kullanımı (Tablo 5), akülü tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan tek başına kullanımı (Tablo 6) olarak rotalar verilmiştir. Rotalar; engellilerin girişlerden kullanımlara ulaşılabilirliği açısından değerlendirilip, tabloda ulaşılabilir olan rotalar yeşile, ulaşılabilir olmayan rotalar ise kırmızıya boyanmıştır. Girişler ve kullanımların kodları Şekil 2'de gösterilmiştir.

GİRİŞLER

- A:** Falez Girişi
B: Kültür Merkezi Otopark Girişi
C: Kültür Merkezi Girişi
D: Cam Piramit Otopark Girişi
E: Yıldızlar Geçidi Girişi
F: Nikâh Salonu Girişi
G: Park ve Bahçeler Şubesi Girişi

KULLANIMLAR

- 1:** Seyir Kafe
2: Köpek Parkı
3: Şehir Kulübü
4: Yengeç Kafe
5: Kültür Merkezi
6: Heykel
7: Cam Piramit
8: Orta Kafe
9: Amfi
10: Kır Kahvesi
11: Antalya Kültür ve Sanat Vakfı
12: Park ve Bahçeler Şube Binası
13: Gölet
14: Nikah Salonu.

Şekil 2. Atatürk Kültür Parkı'nda yer alan girişler ve kullanımlar.

3.1. Manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan tek başına kullanımı

Hali hazırda A (falez) girişinden manuel tekerlekli sandalye ile hiçbir kullanıma ulaşım yoktur. Falez girişindeki yürüyüş yolunun malzemesinin kaygan olmayan farklı bir malzeme ile değiştirilmesi durumunda, 1 (seyir kafe) ve 2 (köpek parkı) numaralı kullanımlara giden rotaların renkleri tabloda yeşile dönebilecektir.

B (kültür merkezi otopark) girişinden 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım mümkün iken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi tabloda yeşile dönebilecektir. Ayrıca 8 numaralı (orta kafe) kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi kaygan olmayan bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

C (kültür merkezi) girişinden 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım mümkün iken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 8 (orta kafe) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların da eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 ve 13 numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

D (cam piramit otopark girişi) girişinden 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkün iken diğer kullanımların ulaşılabilirliği bulunmamaktadır.

Tablo 1. Manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan tek başına kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							

E (yıldızlar geçidi girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimleri düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

F (nikâh salonu girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) kullanımlarına giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) numaralı kullanıma giden rotaların rengi de yeşile dönebilecektir.

G girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV) ve 12 (park ve bahçeler binası) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği bulunmamaktadır. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi), 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 13 (gölet) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotanın rengi yeşile dönebilecektir.

3.2. Manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan tek başına kullanımı

A (falez girişi) girişinden hiçbir kullanıma ulaşım bulunmamaktadır. Eğer bu girişteki yürüyüş yolunun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 1 (seyir kafe) ve 2 (köpek parkı) numaralı kullanımlara giden rotanın renkleri yeşile dönebilecektir.

B (kültür merkezi otopark girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır

kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

C (kültür merkezi girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

D (cam piramit otopark girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimleri düzeltilirse, 5 (kültür merkezi), 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

Tablo 2. Manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan tek başına kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
2	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
3	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
4	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
5	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
6	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
7	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red
8	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
9	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
10	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
11	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
12	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
13	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
14	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red

E (yıldızlar geçidi girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

F (nikâh salonu girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 13 numaralı kullanıma giden rotanın rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) numaralı kullanıma giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir.

G (park ve bahçeler binası girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7(cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 13 (gölet) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotanın rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotanın rengi yeşile dönebilecektir.

3.3. Manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan birisinin yardımı ile kullanımı

A (falez girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Ancak diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotaların rengi de yeşile dönebilecektir.

B (kültür merkezi otopark girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 8 (orta kafe) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalarında eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

C (kültür merkezi girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 8 (orta kafe) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalarında eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

D (cam piramit otopark girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 5 (kültür parkı), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur.

E (yıldızlar geçidi girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalar düzeltilirse, 6 (heykel) numaralı kullanıma giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

Tablo 3. Manuel tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan birisinin yardımı ile kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
2	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
3	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
4	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
5	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
6	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
7	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
8	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
9	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
10	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
11	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
12	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
13	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil
14	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil	Yeşil

F (nikâh salonu) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 6 (heykel) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 6 (heykel) numaralı kullanıma giden rotanın rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotanın rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) numaralı kullanıma giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

G (park ve bahçeler binası girişi) girişinden 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür parkı), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV) ve 12 (park ve bahçeler binası) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 6 (heykel) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 13 (gölet) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotanın rengi yeşile dönebilecektir.

3.4. Manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan birisinin yardımı ile kullanımı

Manuel tekerlekli sandalye ile birisinin yardımı ile alternatif yoldan giderken girişlerin tamamından 1 (seyir kafe), 2 (köpek parkı), 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 6 (heykel), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden yolun malzemesi daha uygun bir malzemeyle değiştirilirse bu kullanımlara giden rotalarda yeşile dönebilecektir.

Tablo 4. Manuel tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan birisinin yardımı ile kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							

3.5. Akülü tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan kullanımı

Akülü tekerlekli sandalye ile en kısa yoldan giderken A (falez girişi) girişinden hiçbir kullanıma ulaşım yoktur. Aynı zamanda bu girişteki yürüyüş yolunun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 1 (seyir kafe) ve 2 (köpek parkı) numaralı kullanımlara giden rotaların renkleri yeşile dönebilecektir.

B (kültür merkezi otopark girişi) girişinden 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 8 (orta kafe) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalarında eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

C (kültür merkezi girişi) girişinden 3 (şehir kulübü) ve 5 (kültür merkezi) numaralı kullanımlara ulaşım varken diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer bu girişten 6 (heykel) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampaların eğimi düzeltilirse, 6 (heykel) ve 7 (cam piramit) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 8 (orta kafe) numaralı kullanıma giden yol üzerindeki rampalarında eğimleri düzeltilirse, 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

D (cam piramit otopark girişi) girişinden 5 (kültür merkezi), 6 (heykel), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur.

E (yıldızlar geçidi girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 5 (kültür merkezi), 6 (heykel), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımlara ulaşım mümkün değildir. Eğer 13 numaralı kullanım olan göletin çevresindeki ve 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi), 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

Tablo 5. Akülü tekerlekli sandalyenin en kısa yoldan kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							

F (park ve bahçeler binası girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 8 (orta kafe) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 11 (AKSAV), 12 (park ve bahçeler binası) ve 13 (gölet) numaralı kullanımlara giden rotanın rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 10 (kır kahvesi) numaralı kullanıma giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir.

G (park ve bahçeler binası girişi) girişinden 3 (şehir kulübü), 4 (yengeç kafe), 7 (cam piramit), 8 (orta kafe), 11 (park ve bahçeler binası) ve 12 (park ve bahçeler binası) numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Diğer kullanımların ulaşılabilirliği yoktur. Eğer 5 (kültür merkezi) numaralı kullanıma giden rampalar düzeltilirse, 5 (kültür merkezi) ve 6 (heykel) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi yeşile dönebilecektir. 13 numaralı kullanım olan göletin etrafındaki malzeme değiştirilirse, 13 (gölet) ve 14 (nikâh salonu) numaralı kullanımlara giden rotaların rengi de yeşile dönebilecektir. Eğer 10 numaralı kullanım olan kır kahvesine giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotanın rengi yeşile dönebilecektir.

3.6. Akülü tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan kullanımı

Akülü tekerlekli sandalye ile alternatif yoldan giderken A (falez girişi) girişinden hiçbir kullanıma ulaşım yoktur. Eğer bu girişteki yürüyüş yolunun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, 1 ve 2 numaralı kullanımlara giden rotaların renkleri yeşile dönebilecektir. B, C, D, E, F ve G girişlerinden 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12 ve 14 numaralı kullanımlara ulaşım mümkündür. Bunun yanında eğer, 13 ve 10 numaralı kullanımlara giden yolun malzemesi uygun bir malzeme ile değiştirilirse, bu rotalarda yeşile dönebilecektir.

Tablo 6. Akülü tekerlekli sandalyenin alternatif yoldan kullanımı.

KULLANIMLAR	GİRİŞLER						
	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							

4. Sonuç ve Öneriler

Yaşanılan bazı alanlarda çevresel unsurların, engellilerin özellikleri ve gereksinimleri dikkate alınarak tasarlanmadığı bir gerçektir. Kentlerimizin çoğunda engelli bireylerin erişimlerini engelleyici pek çok unsura rastlanmaktadır.

Yollar, kaldırımlar, parklar ve bahçeler, okullar, konutlar, ulaşım araçları ve bunun gibi daha birçok fiziksel çevre unsuru engellilerin topluma katılmasına engel oluşturmaktadır. Bozuk yüzeyli yollar, çok yüksek kaldırımlar, eğim derecesinin fazla olduğu rampalar kentsel yaşamda yoğun olarak karşılaşılan sorunlardır.

Toplumsal yaşamdaki sosyokültürel hayatı bedensel yetenekler sınırlamamalıdır. Kentsel alanlarda engelliler düşünülerek tasarımlar yapılmalı, her bireyin bir engelli adayı olduğu unutulmamalıdır.

Antalya Atatürk Kültür Parkı'nda yapılan çalışmalar sonucunda;

- Alanın falez girişinde bulunan zemin malzemesinin uygun olmayışı, engellilerin bu girişi tek başlarına kullanmalarını kısıtlamaktadır. Ancak diğer girişlerde böyle bir soruna rastlanmamaktadır.
- Rampalar standartlara göre olması gereken eğim ölçüsünden çok fazla ve yeterli genişlik ölçüsü bakımından da yetersizdir. Farklı bölgelerin geçişinde yapılandırılan köprü yapılarında eğimler oldukça yüksektir. Fazla eğimli bu rampalar engelli bireyin kullanımına uygun olamamakla beraber tehlikede oluşturmaktadır. Alanda bulunan rampaların genel olarak malzemeleri uygundur. Alan bütününde çoğu rampa trabzanla birlikte düzenlenmemiştir.
- Alan içerisinde bulunan konser amaçlı kullanılan amfiye ulaşım hiçbir şekilde mümkün değildir. Bu amfiye getirilebilecek en iyi çözüm önerisi, engelli bireylerinde rahat bir şekilde kullanabileceği bir asansör yapılmasıdır.
- Alanda bulunan bir diğer kullanım olan kır kahvesine ulaşım, bulunan zemin malzemesinden dolayı hiçbir şekilde mümkün değildir. Var olan zemin malzemesi değiştirildiği takdirde kır kahvesine ulaşım sağlanabilecektir.
- Göletin çevresinde bulunan yürüyüş yolunda kullanılan zemin malzemesinin uygun olmayışı ve gölete giden yolda bulunan rampanın malzemesinin kaygan olmasından dolayı gölete ulaşım mümkün değildir.

Sonuç olarak incelenen yol güzergâhlarında saptanan sorunlar doğrultusunda, fiziksel engelli bireyler için denetlenen yol güzergâhlarının erişebilirlik açısından kısmen uygun olduğu ortaya koyulmuştur. Yeni

düzenlenecek olan kentsel park ve bahçelerde yaya ve yol güzergâhlarında aynı sorunlarla karşılaşmamak için tasarımcılar, uygulayıcılar ve denetimciler tespit edilen bu sorunları dikkate alarak değerlendirmelidir.

Kaynaklar

1. Bekci, B. 2012. Fiziksel Engelli Kullanıcılar İçin En Uygun Ulaşım Akslarının Erişebilirlik Açısından İrdelenmesi: Bartın Kenti Örneği. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Özel Sayı (14): 26-36.
2. Ceylan, A. 2007. Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 180 s.
3. Çetinkaya, D.M. 2013. Kentsel Dönüşüm Alanlarında Sosyal Yaşam ve Kentsel Yeşil Alanlar Gereksiniminin Kayseri Yıldırım Beyazıt Mahallesi Örneğiyle İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Isparta, 123 s.
4. Dipova, N. ve Yıldırım, M. 2005. Antalya Tufa Platolarının Oluşumu ve Jeomorfolojik Özellikleri. Jeoloji Mühendisliği Dergisi, 29 (2): 2005, Antalya.
5. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2014. <http://www.eyh.gov.tr/tr> (Erişim Tarihi: 12.06.2014).
6. Gökçe, D. 2012. Antalya Atatürk Kültür Parkı Örneğinde Parkların Engelli Bireyler Tarafından Kullanım Olanakları. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya, 96 s.
7. Gökmen, F. 2007. Türkiye’de Özürlü Haklarının Gelişimi. ÖZ-VERİ, 4(2).<http://www.dezavantaj.org/index.php/aratirmalar/8-engelli/288-tuerkiyede-oezuerlue-haklarnn-geliimi> (Erişim Tarihi: 12.06.2014).
8. Karataş, K. 2002. Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları Bir Sosyal Politika Yaklaşımı. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 2 (2): 43-55.
9. Özdingiş, N. 2007. İstanbul Kent Parklarının Bedensel Özürlüler Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, İstanbul, 164 s.
10. Özgökçeler, S. ve Alper, Y. 2010. Özürlüler Kanunu’nun Sosyal Model Açısından Değerlendirilmesi. İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1(1): 33-54.
11. Saatçı, B. 2009. Kent Parklarında Peyzaj Unsurlarının Algılanması: Antalya Atatürk Kültürpark’ta Çocuklar ve Yetişkinlerle Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya, 46 s.
12. Şavklı, F. 2012. Antalya’daki Kent Parklarında Su Öğelerinin Estetik ve İşlevsel Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya, 145 s.